

impuls

NUMMER 3 SEPTEMBER 2021 ÅRGÅNG 54

Coacherna
SÅ FÖRBERDER
VI CIRKEL-
START

Lars Lerin

EN ÖDMJUK PRISTAGARE

EN TIDNING FRÅN STUDIEFÖRBUNDET VUXENSKOLAN

ULRIKA HEIE, FÖRBUNDSORDFÖRANDE SV

VÄLKOMMEN TILL ANDRA HALVLEK

Foto: Ola Hedlin

VARMT VÄLKOMMEN TILL andra halvlek 2021!

Det var en tuff första halvlek det här året, med en pandemi som fortfarande härjade, men vi såg att det fanns hopp, inte minst med tanke på möjligheten för oss att få vaccin.

I maj hade vi vår förbundsstämma med tema Folkbildningens värde. Vår vision är ett samhälle där varje människa växer genom kunskap, insikt och delaktighet. Vi har ett uppdrag i hela landet - att möta människor med folkbildning av skiftande slag men alltid välkomnande och med hög kvalitet. Vi vill bidra till att människor kommer samman, inte minst i en tid när åsikter går isär och polariseringen ökar. Vi behöver mötas mer, inte mindre. Kraften i folkbildningen kommer underifrån i och med att människor fritt och frivilligt möts för att bildas och utbildas.

I STUDIECIRKELN SKAPAS det demokratiska och brett bildande samtalet tillsammans mellan deltagare och cirkelledare. Cirkelns metodik bygger ju på att människor samtalar och genom samtalet delar med sig något av sig själv till en annan människa. Det är när du delar med dig och lyssnar på en annan människa, när vi bryter våra åsikter mot varandra och börjar lära till-

sammans som vi utvecklas och utvecklar samhället och därmed också vår liberala demokrati.

Vi, i hela SV, ger varje dag många människor med olika åsikter möjlighet att mötas, runtom i hela landet genom folkbildande aktiviteter. Det handlar om läsecirklar, dans för personer med funktionsnedsättning, teatergrupper, engagemang för hållbar utveckling, kurser i svenska språket, digitalisering och mycket, mycket mera. Den fysiska närvaron är särskilt betydelsefull i en tid av digitalisering. Den är en viktig brygga mellan livets alla utmaningar och relationen till andra människor och den sociala hälsan. Vår verksamhet måste vara tillgänglig på lika villkor.

NU SER JAG fram emot andra halvlek 2021 där coronapandemin minskar sitt grepp och där vi kan återstarta och nystarta viktig verksamhet. Samtidigt som vi gör det ska vi synliggöra folkbildningens värde. Vi vet vilken nytta vi gör. Vi vet vad folkbildningen betyder för miljontals människor i vårt land. För vårt samhälles utveckling. För vår liberala demokrati.

För mig är liknelsen tydlig: Folkbildningen som ett vaccin som värnar och skyddar vår liberala demokrati. •

TRE TANKAR...

Samtalet

En fantastisk konstruktion där våra olika språk och uttryck kan få chans att skapa möten och ökad förståelse.

Boktipset

”Därför demokrati” av Åsa Wikforss. ”Demokratin är det enda styrelseskick som lägger sitt öde i våra händer. I det ligger dess stora styrka men också dess stora sårbarhet.”

Klimatet

En ödesfråga, svår och tung, men sååå viktigt att folkbildningen finns med och ger kraft och driv att förändra.

FÖR VEM SKA STUDIEFÖRBUNDEN FINNAS TILL? Det är en av de brännande frågorna i SV:s strategiarbete inför förbundsstämman i maj 2023. Impuls låter åtta engagerade samhällsröster svara på den frågan i det här numret (sidorna 11-13). Vad tycker du? Vilket ser du som studieförbundens stora uppdrag i framtiden? Läs mer om strategiarbetet på sidan 10 och delta gärna i dialogen, du också.

Anders Karlsson, ansvarig utgivare

MEDARBETARE I DETTA NUMMER

Impuls vill visa på kraften som finns i SV. Därför samarbetar vi i varje nummer med cirkelledare från hela Sverige. Dessa är medarbetarna i Impuls 3/2021.

Foto: Magnus Aronsson

Karin Perers, skribent

Har skrivit om kultur och folkbildning på sid 6-7.

Karin Perers är skribent bosatt i Avesta. Hon är även ordförande i skogsägarföreningen Mellanskog och i kyrkomötet.

Har du varit engagerad i SV länge?

- Ja, sedan unga år, jag har haft studiecirklar i bygdeutveckling och historia, säger Karin Perers.

Vad är roligt med att vara cirkelledare?

- Gensvaret och glädjen i dialogen när människor tillsammans söker kunskap.

Facebook: Karin Perers

Louise Nevander, jurist

Ger tips inför svamplockningen i minicirkeln sid 28-29.

Louise Nevander är jurist, men driver även företaget SvampTur, med inriktning på guidade svampturer. Hon är bosatt i Lund, men under svampsäsongen rör hon sig gärna runt i landet.

För SV:s räkning håller Louise i onlinekurser i svamp, miljöantropologi och musikteori. Hon har även haft svampexkursioner samt har planer på att starta igång pianokurser.

Vilka mervärden får du som cirkelledare?

- Jag tycker det är riktigt roligt att dela med mig av ett ämne som jag är intresserad av och att sprida kunskap och entusiasm kring ämnet.

Hemsida: www.svamptur.se

Facebook: SvampTur

Instagram: @SvampTur

Irina Novokrescionova, konstnär

Har gjort illustrationen på sid 7 till artikeln om konst och folkbildning.

Irina är konstnär med ateljé i centrala Karlskrona. Hon arrangerar även konstkurser och restaurerar konstverk.

För SV:s räkning leder hon cirklar i akvarellmålning och har också arrangerat workshops vid konstevenemang.

Vad är roligt med att vara cirkelledare?

- Att initiera andra människors konstnärliga utveckling, säger Irina.

Facebook: Irina Novokrescionova

Besök: Irinas Ateljé på Borgmästarekajen 6, Karlskrona

impuls

Impuls ges ut av Studieförbundet Vuxenskolan och kommer ut med fyra nummer per år. Tidningen görs av Liab, Liberal Information AB.

Postadress Box 190, 101 23 Stockholm

E-post impuls@sv.se

Hemsida www.sv.se/impuls

Ansvarig utgivare Anders Karlsson
anders.karlsson@sv.se, 072-716 60 37

Redaktör Christina Glassel
christina.glassel@sv.se,
073-513 10 83

Grafisk form och layout Fia Björklund, Liab,
fia.bjorklund@sv.se

Annonser
christina@canmedia.se

Tryckort V-TAB Vimmerby

TS-kontrollerad upplaga 27 300 (2020)

Vi förbehåller oss rätten att publicera allt material även i elektronisk form.

Redaktionen ansvarar inte för insänt, ej beställt material.

Impuls är medlem i Sveriges Tidskrifter.

Prenumeration 120 kr/år,
mejla.prenumeration@impuls@sv.se

Vill du inte längre ha Impuls?
Mejla.prenumeration@impuls@sv.se

Omslagsbild Lars Lerin

Foto © Lars Lerin

Lars Lerin

EN ÖDMJUK PRISTAGARE

Sedan 1967 har Sokratespriset delats ut av SV vid varje förbundsstämma. Det ska gå till en person som utfört en insats för folkupplysningen i människovärdets tjänst. I år stod den folkkäre konstnären, författaren och TV-profilen Lars Lerin som pristagare.

TEXT: Christina Glassel FOTO: ©Lars Lerin

DET FINNS NOG inte många i Sverige idag som inte känner till Lars Lerin. Med sitt mångsida konstnärskap och sina böcker har han förtrollat oss och som programledare har han med sin ödmjuka personlighet klivit rakt in i våra vardagsrum. Han har öppet pratat om sina perioder av destruktivt leverne och missbruk av både alkohol och tabletter. I Sara Broos film "För dig naken" söker han och hittar kärleken i Manoel "Junior" Marques Lerin. Att Lars Lerin är folkkär råder det inga tvivel om.

MEN NÄR HAN på stämman i maj tilldelades Sokratespriset fick han det för sin unika folkbildande gärning. En bild av sig själv som han har svårt att förhålla sig till. I en intervju som gjordes i samband med prisutdelningen säger han till SV:s förbundsordförande Ulrika Heie att han aldrig sett sig själv som en folkbildare.

– Jag har aldrig liksom tänkt på det ordet och så där. Men det är väl ungefär som när man uppfostrar ett barn. Att man gör det som är bra och sprider någonting som är ljus och positivt och inte hänger sig till otrevliga saker utan försöker så gott man kan att sprida lite glädje.

Att göra det som ligger honom varmt om hjärtat har alltid fungerat som en drivkraft

hos Lars Lerin. Att det han gör skulle kunna hjälpa någon har han inte haft en tanke på. I SVT-serien Lerins lärlingar startade han en konstskola för 13 personer med funktionsnedsättningar, ett projekt som han trivdes med och där han även hittade gemensamma beröringspunkter med sina deltagare.

– Mina lärlingar är sådana människor som jag trivs med. Vi har gemensamt att vi alla har känt oss lite utanför gemenskap och samhälle. Där tycker jag att det är roligt om jag har kunnat bidra med att de fått en plats att synas i media. Annars har jag ju bara målat och skrivit för min egen skull egentligen och tagit vara på det jag upplevt, erfarenheter och människor som jag har träffat.

Har du något medskick till SV och folkbildningen?

– Nu vet jag inte så mycket om vad Vuxenskolan gör förutom den kursverksamhet som jag själv har tagit del av vid några tillfällen.

Men jag vet att den verksamheten är väldigt viktig. Det ger tillfälle att träffas socialt och samlas kring ett ämne som man är intresserad av. Till exempel måla eller läsa något språk. Det är ju bra på så många olika sätt att träffas på det sättet. •

Lars Lerin

Konstnär och författare född 1954, uppvuxen i Munkfors. Har studerat vid Gerleborgsskolan och vid Valands konsthögskola i Göteborg. Sedan 2012 gift med Manoel "Junior" Marques Lerin, paret har två barn.

Lars Lerin har ställt ut på gallerier och museer i och utanför Sverige och finns representerad på museer, i kommuner och regioner i både Sverige och Norge. Han har även givit ut över 50 böcker med text och bild och driver konsthallen Sandgrund i Karlstad.

Han är även känd för programmen "Lerins lärlingar" och "Vänligen Lars Lerin".

Han var sommarpratare 2012 och SVT:s julvärd 2020.

Nu är han aktuell som SV:s Sokratespristagare 2021. I september utkommer också den nya boken "Kråksommar".

Sokratespriset

Sokratespriset är Studieförbundet Vuxenskolornas allra finaste folkbildarpris som har delats ut sedan år 1967. Priset går till person, i eller utom Sverige, som utfört en grundläggande, bestående insats för folkupplysningens område i människovärdets tjänst och som utfört sin gärning utifrån ideell grund. Prissumman är 50 000 kronor.

Ur motiveringen

Med pensel och penna skildrar Lars Lerin det stora som sker i människors vardagsliv. Nära, så att andetag kan förnimmas, låter han betraktaren möta män, kvinnor och barn – i arbete, i hem, på färd eller på flykt. /.../

Med sina konstverk, sina fler än 50 böcker och konsthallen Sandgrund i Karlstad gör han en unik folkbildande gärning. Lars Lerins känsliga tolkningar av människor och miljöer förmedlar både kunskap och existentiella frågor om vad som verkligen är viktigt. Genom samverkan i konstnärligt arbete ger han också människor med funktionsvariation ett rikare liv.

"Jag blev ju helt förstörd när jag hörde namnet på priset. Det lät så väldigt stort och sen så fick jag ju se dessa namn som fått det förut. Jag kände mig verkligen som en katt bland hermelinerna. Jag är väldigt tacksam över att få vara med i det sällskapet", säger Lars Lerin, mottagare av SV:s Sokratespris.

Konst och folkbildning

GE DEN FRIA KONSTEN UTRYMME

Konst ger oss möjlighet att tänka – på oss själva, på tiden som är och har flytt, på samhället vi lever i, på vägar framåt, skriver Karin Perers.

TEXT: Karin Perers ILLUSTRATION: Irina Novokrescionova

KONST GER OSS möjlighet att tänka – på oss själva, på tiden som är och har flytt, på samhället som vi lever i, på vägar framåt. Konsten är inget tillägg, där ord inte räcker till. Bildkonsten är ett eget språk som talar till oss genom former, färger, kompositioner, målningar, fotografier, ljud, dofter, kanske överraskande uttryck och förstås ibland även texter. Mötet med konst kan bli helt avgörande för om, och hur, vi vidgar våra vyer, ser hot och möjligheter och spurras att engagera oss.

Konstnärerna har inga måsten. De arbetar inte på någons uppdrag. Konstnären väljer själv sina motiv och sitt tilltal – och i den professionella konstnärens verk finns alltid en kärna att beröras av. Det gäller lika i det förunderligt vackra som i verken som väcker förvåning, undran eller vämjelse. När konstnärer erbjuds skissuppdrag för verk i offentlig miljö, förfogar beställaren över beslutet men aldrig över den konstnärliga gestaltningen.

“VAR ÄR TAVLORNA?” utbrast en tonåring som med sin skolklass kom till Avesta Art, en utställning med samtidskonst i industrihistorisk miljö. Runt omkring den unge reste sig stora installationer som bjöd besökaren att stiga in, att bli delaktig i själva konstverken. Tonåringen kom från en

grannkommun och gjorde sitt allra första besök i Avesta Art. Det var ovant att konst kan uttryckas också med byggda miljöer, med samlade vardagsföremål eller med ljud och rörlig bild. För hemkommunens egna unga är samtidskonstens variation självklar, sedan förskoleålder har de gått på upptäcktsfärd i magin som skapas när konst möter det gamla järnverkets skimrande slagg, mörka skrymslen och arkitektoniska skönhet.

FOLKBILDNING VAR FRÅN första stund Avesta Arts bärande idé när en mäktig miljö från den storskaliga industrialismens första tid, 1870-tal, skulle tas i bruk för samtidskonst. Med verk av konstnärer ur olika generationer bjuds människor in att möta stora frågor om både det djupt personliga och vart samhället är på väg. Vad är sanning och vad är saga? Vilka är trenderna i vår egen tid – och vad behöver vi, som vill värna alla människors lika värde, främja respektive stävja?

Avesta Art, som nu har verkat i mer än 25 år, är ett av många exempel på när samtidskonsten tar plats i lokala miljöer, runt om i landet. Järnverkets gigantiska hallar medger konstverk av stort format, såväl installationer som klassiska målningar och skulpturer. På andra orter är det andra

Karin Perers

År sedan unga år engagerad i SV, nu ordförande i Konstfrämjandet Dalarna och medarbetare i Avesta Art sedan starten 1995. Ingår också i juryn för SV:s Sokratespris.

Karin Perers på Avesta Art, här mitt i glaskonstverket "Vita frun" av Kjell Engman. Foto: Magnus Aronson

miljöer, konsthallar eller samlingslokaler som blir arenor för konsten. Studieförbundet, inte minst SV, Konstfrämjandet och konstföreningar är, vid sidan av de offentliga, viktiga motorer.

Närheten till konsten är en nyckel för att nå många människor – också de som aldrig själva spontant söker sig till storstädernas etablerade konstmuseer och gallerier. Genom konst på hemmaplan blir mötet möjligt, ofta i kombination med aktiviteter av helt annat slag.

Stor konst kan ju visas också i litet format. Med utställning av målningar eller grafik i en bygdegård blir konsten en dimension av det som ändå äger rum – studiecirklar, föreningsmöten, gymnastik, kulturaftnar. Ambitiösa folkbildare kan arrangera tematiska program, tydligt knutna till konsten. Just nu driver Konstfrämjandet satsningen ”Skogen mellan oss” och konsten flyttar ut i små byar, skogar och oväntade sammanhang som löplopp.

KONST KAN ÄVEN vara processer, där konstnären tillsammans med en grupp människor utforskar en ort, en arbetsplats eller framtidsdrömmar och formar slutsatser, enskilda eller gemensamma. Här kan konstnärliga metoder och konstnärligt skapande bli ett slags ”gräv-där-du-står”-arbete som bidrar till att stärka både identitet och drivkraft att förbättra, en genuin folkbildande strävan.

Konstens permanenta plats i våra vardagliga miljöer – i skolor, på arbetsplatser, i trafikmiljöer och i ortsentra – har förstås också en folkbildande verkan. Verken berikar tanken – och bekräftar miljöns höga värde. Här blir demokratiska värden tydliga: yttrandefrihet, allas delaktighet, omvärldsspaning och dialog.

Konstnären måste ingenting. Det är vi som folkbildare och samhälle som måste. Vi behöver ge den fria konsten utrymme. Där lyfts tankar på färd. •

*Konst ger oss möjlighet att tänka
– på oss själva, på tiden som är
och har flytt, på samhället som vi
lever i, på vägar framåt.*

SATIRBILDENS ROLL

Vandringsutställningen "Vässa pennan" återstartar nu efter ett uppehåll under coronapandemin. Ett 70-tal verk visas på bygdegårdar runt om i landet med signaturen EWK i spetsen. Utställningens teman är satir, demokrati och yttrandefrihet.

TEXT: Andreas Magnell

"Vässa pennan" kom till 2019 i samband med att Ewert Karlsson, EWK, skulle fyllt 100 år. Bygdegårdarna ville göra något kring satir, och hade inte haft någon vandringsutställning på länge. Medarrangörer blev bland andra Arbetets museum, EWK-sällskapet, Galago och Studieförbundet Vuxenskolan.

– Vi ville lyfta både satirtecknarna och deras syn på samtiden men även skapa ett samtal kring demokrati och yttrandefrihet. Det känns bra att kunna göra det i våra medlemshus, som ska vara samlingsplatser för demokrati, där du kan uttrycka dig och diskutera, säger Stefan Löfgren, verksamhetsutvecklare för konst och kultur på Bygdegårdarnas riksförbund.

EWERT KARLSSON ÄR den mest kända satirtecknaren i Sverige. Han var tongivande i svensk press under flera decennier och publicerades regelbundet i både Aftonbladet och tidningen Land. Han var internationellt erkänd och korades till världsmästare i satir flera gånger.

– Det som är fascinerande med EWK är att han skapade utan ord. Det handlar bara om bilden, men han kan vara knivskarp ändå. Det är på det sättet det kan beröra oss långt senare. Och även om en del av personsatiren är daterad är många av hans ämnen högaktuella idag. Två av hans teman var ju exempelvis miljöfrågan och landsbygdens bevarande, säger Stefan Löfgren.

På utställningen har EWK sällskap av fyra nu verksamma satirtecknare, som gör att utställningen spänner över en längre tidsperiod – och går in i vår samtid. De

nutida tecknarna är: Max Gustafson, Sara Granér, Magnus Bard och Marja Nyberg.

I höst är det tänkt att vandringsutställningen ska komma ut i landet igen och flertalet nedslag är redan inbokade. Utställningen är nu påpassligt nog samtidigt som demokratiåret pågår, och samtal om demokrati och yttrandefrihet är än mer aktuella.

Vilken roll kan satirbilden spela i den politiska debatten?

– Satirbilden kan hjälpa oss att se samtiden genom att erbjuda ett annat perspektiv. Vi måste alltid reagera mot orättvisor. Vi kan göra allt det, men också genom att skrattet finns med. Det kan vara väldigt avväpnande, säger Stefan Löfgren.

INTERNATIONELLT SETT HAR frågorna om yttrandefrihet och demokrati varit mer i blickfånget än på länge. På senaste tiden har exempelvis Hongkong uppmärksammats sedan den kintrogna regimen slagit till mot kulturutövare och journalister med hänvisning till nya säkerhetslagar. Även i Belarus har säkerhetsstyrkor trogna den auktoritära ledaren Aleksandr Lukasjenko fängslat kulturkritiker och journalister.

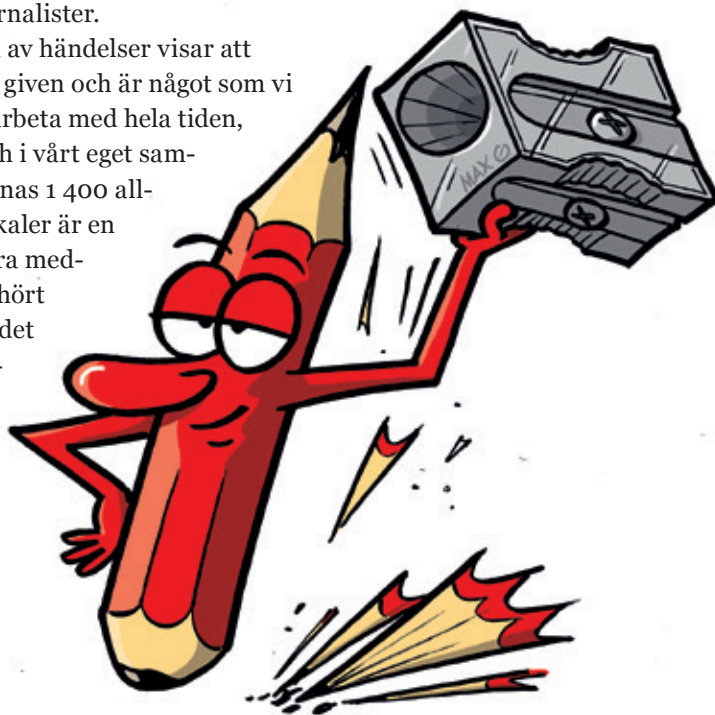
– Den här typen av händelser visar att demokratin inte är given och är något som vi människor måste arbeta med hela tiden, både utomlands och i vårt eget samhälle. Bygdegårdarnas 1 400 allmänna samlingslokaler är en del av detta och våra medlemmar gör ett oerhört arbete för att lyfta det demokratiska samtalet, säger Stefan Löfgren. •

Vässa pennan

Vässa pennan genomförs med stöd från Landsbygdsstämman, Kulturrådet och LRF, och i samarbete med EWK-sällskapet, Arbetets museum, EWK-museet, Galago och Studieförbundet Vuxenskolan.

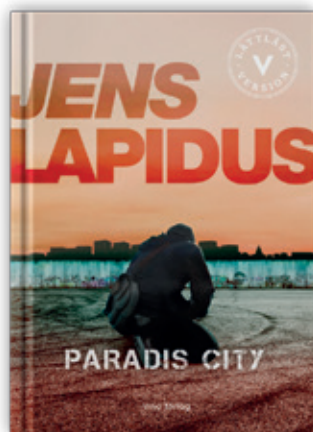
För mer information, medverkande och turnéplan se bygdegardarna.se

Satirbilden kan hjälpa oss att se samtiden menar Stefan Löfgren inför utställningen "Vässa pennans" återstart. Illustratör: Max Gustafson

Lättläst för livet

Böcker som väcker läslust och öppnar dörrar till nya världar och möjligheter.

En riktigt bra novell förflyttar läsaren till en annan värld med tät intrig, där man överrumplas på slutet. Allt detta har *Stanna aldrig på motorvägen* och lite till!

Linda Skugge,
bearbetare

En enastående berättelse om klass, etnicitet, kultur och relationer, kompromisslös och intelligent men ändå varm och mänsklig.

Ingalill Mosander,
Aftonbladet

Fler titlar
på vår
webb!

www.nyponochviljaforlag.se

vilja
förlag

STRATEGIARBETET NU INNE I ANDRA FASEN

I april i år avslutades insamlingsfasen, den första perioden i SV:s stora strategiarbete som ska pågå fram till stämman 2023. Rapporter, information och data har samlats in och utgör grunden för dialogfasen som nu är i full gång.

TEXT: Christina Glassel

Henrik Falk, projektledare inom ledning och styrning hos SV, berättar.

– Om man tittar i den första fasen så har vi sett vilka utmaningar som vi har och vad vi kan se framåt. Ett nuläge. Och utifrån det ska vi nu sätta oss och fundera på hur vill vi att det ska se ut i framtiden.

I dialogfasen är samtliga inom SV inbjudna att delta och det gemensamma målet är att hitta verktyg, förändringar och lösningar som hela SV kan enas om. Henrik Falk poängterar vikten av att alla har samma bild av hur vägen framåt ska se ut.

– Det spelar ju ingen roll vad strategiarbetet kommer fram till om inte avdelningar, företrädare och organisation är med på det och vill göra det till verklighet.

GENERELLT ÄR SV starkt när det gäller den äldre befolkningen och bland dem som bor i gles- eller landsbygd. För cirka ett år sedan gjordes en genomlysning där även tre grupper, där SV generellt är svagare, kunde identifieras. Det handlar om värderingsstyrda unga vuxna som är drivna och engagerade, unga traditionallister i bruks- och förorter samt kvinnor med små barn.

Vill ni stärka de grupper där ni är starka ännu mer eller vill ni bygga upp de grupper som är svaga?

– Det är en intressant fråga rent marknadsstrategiskt för båda skulle kunna vara lyckosamma. Strategiarbetet som

vi håller på med nu kommer att hålla på längre än tidigare satsningar. Och anledningen till det är att vi ska gå till djupet med vad vi vill och var vi ska vara i framtiden, menar Henrik Falk och fortsätter:

– Vi kommer kanske även att lägga förslag som är modigare eller innebär större förändringar än vad vi hittills har gjort de senaste åren. Än så länge är vi så tidigt i processen att ingen kan säga var vi kommer att landa och det är också det som är lite spännande med det här arbetet.

I STRATEGIARBETET KOMMER också SV:s varumärke att diskuteras. Studieförbundet Vuxenskolan är ett känt varumärke som många känner till, men Henrik Falk menar att namnet också ibland associeras med annat än vad som är kärnan i verksamheten.

– Vi är ju inte ett Komvux som bara utbildar vuxna, utan vi är mycket stolta över vår funktionsrättsverksamhet och integrationsverksamhet till exempel. Och inte minst vår ungdomsorganisation Vi Unga.

Hur kommer cirkelledarna att märka av strategiarbetet?

– Nu går det ut en cirkelledarenkät efter varje avslutad cirkel med frågor och i den kommer vi att göra ett tillägg med frågor som handlar om strategiarbetet. Vi kommer också ta fram ett stöd till avdelningarna så att de kan föra egna samtal med sina cirkelledare och rapportera in återkopplingar till det stora strategiarbetet, säger Henrik Falk och avslutar:

– Det är viktigt att så många som möjligt deltar. Det är alla vi tillsammans som bär dialogen och den ska inte vara någon förbundsprodukt utan växa underifrån. Det är avdelningarna som ska fylla det här med innehåll. •

Det är viktigt att så många som möjligt deltar.

Henrik Falk, projektledare inom ledning och styrning hos Studieförbundet Vuxenskolan.

Strategiarbetet – information och öppen dialog

Vill man läsa om strategiarbetet så samlas all info på sv.se/strategiarbetet.

En öppen dialog knuten till SV:s Facebooksida har också startat, där alla kan vara med och diskutera folkbildningens framtid.

För vem ska studieförbunden finnas till?

ANTJE JACKELÉN

Ärkebiskop

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– Alla! Studieförbunden är en viktig del av den svenska folkbildningstraditionen. Det handlar om mer än kunskap. Den kunskap som inte blommar ut i bildning går miste om något väsentligt.

– Bildning ger ett större sammanhang åt lärandet. Att det kan bli så är en angelägenhet för alla.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– Stärka förutsättningarna för demokrati genom att främja medborgardialog och kunskap. I år fyller vår demokrati 100 år. Det kan kännas som att den alltid har funnits här och att den är ett självgående system som kan tas för givet. Men demokratin behöver kontinuerligt underhållas och dess värden försvaras. En viktig utmaning framöver, som är kopplat till detta, är digitaliseringen.

CHRISTOFFER HEIMBRAND

Riksordförande Liberala studenter

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– Studieförbunden har en unik roll att spela som kunskapsspridare och bildare i samhället. Men frågan om vilka studieförbunden är till för är inte helt enkel att svara på. Är det studieförbundens roll att erbjuda kunskaper inom områden någon redan har ett intresse för eller är den att erbjuda perspektiv på ett helt nytt område?

– Jag menar att om studieförbunden ska folkbilda måste uppdraget innefatta att folket i fråga utsätts för sådant som de annars inte skulle, och då bli bildade.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– Det är onekligen så att demokrati och respekten för det demokratiska samtalet

Foto: Magnus Aronson/Ikon

behöver stärkas. Folkbildningen bygger på den enskilda människans nyfikenhet för att lära sig och det är en otroligt stark kraft.

– Studieförbunden behöver bli bättre på att anpassa sin verksamhet till den samtid som råder. Om studieförbunden misslyckas med uppgiften att attrahera medborgarna finns det andra plattformar som lär göra det.

MARKUS PETERSSON

Ordförande Inre Ringen Sverige

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– Studieförbunden tycker jag framför allt ska finnas till för de personer som på grund av felplicering inte fick chansen att lära sig saker som man borde ha gjort i grundskolan.

– Min egen teori är att en del personer som placeras i särskola inte skulle behöva gå där, men om man skiljer sig lite från det normala så är det enklare för samhället

Foto: Linnea Bengtsson

Överst: Ärkebiskop Antje Jackelén och Markus Petersson, Inre Ringen Sverige. Vänster: Christoffer Heimbrand, Liberala studenter.

att placera personen i särskola utan att titta på orsaken och ge dem stödet som de egentligen behöver för att kunna gå i "normal" klass eller något mitt emellan.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– Jag har i princip redan svarat på detta ovan. De som inte fick chansen att lära sig det som man ska lära sig i grundskolan. Och det kan ju finnas många olika anledningar till att en elev inte kan ta till sig den kunskap som skolan erbjuder. Det kan man diskutera vad det beror på, men det är en annan fråga. Men jag hävdar att det inte bara beror på elevens funktionsnedsättning.

JOHAN KUYLENSTIERNA

Ordförande Klimatpolitiska rådet

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– Studieförbunden bör finnas till för alla! Vi lever i en tid där kompetens-

utvecklingsbehoven är enorma. Den stora samhällsomställningen innebär att vi ska ställa om till en helt fossilfri ekonomi. Detta innebär en genomgripande förändring för hela samhället. Det fantastiska utbildningssystem som vi har i Sverige behöver möta upp mot detta och där har även studieförbunden en mycket viktig roll.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– Folkbildning! Detta begrepp som vi till viss del verkar ha tappat i en tid då allt mer har handlat om specialisering. Att öka allmänbildningen genom "nyfikenhetsdriven" utbildning är en stor och viktig uppgift. Att på ett positivt sätt kunna möta upp människors drivkraft till att vilja lära sig mer, att sätta sig in i olika frågor som engagerar.

– Inom mitt eget fält ser jag ett ökat intresse och engagemang för frågor som till exempel klimatförändringar och biologisk mångfald. Experter behövs, men behovet av ökad kunskap i samhället är stort, både för att stimulera till ett mer faktabaserat samtalsklimat och för att vi alla på olika sätt ska kunna bidra till att bli en del av lösningarna.

KEVIN VO

Cirkelledare, kom fyra i TV4:s Talang

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– Studieförbunden borde vara för dem som vill ta chansen att göra något stort i sina liv. Det spelar ingen roll hur stort eller smått, vi alla har olika drömmar och intressen. Jag känner att vår verksamhet ska ge stöd till människor som vill lyfta sina drömmar.

– De kommande generationerna är vår första prioritering för ett hållbart samhälle. Det betyder att vi borde vara öppna för dem med fullt av support och kärlek. Få dem att känna sig trygga och förstärka deras röster. "Alla röster ska höras och ingen ska känna sig ensam". Vår verksamhet ska vara nyckeln som fortfarande ger folk hopp.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– I framtiden borde studieförbunden prioritera öppenhet. Vårt samhälle ska

Foto: Lucas Persson/CUF

Övre raden: Réka Tolnai, CUF, Johan Kuylenstierna, Klimatpolitiska rådet, och Kevin Vo, cirkelledare och fyra i TV4:s Talang. Mitten: Albin Balthasar, Myllret – folkbildningens nya innovationsmiljö. Höger: Sofia Wadensjö Karén, UR.

Foto: TV4/Gustav Hallén

Foto: Haben Solomon/UR

vara mer öppet för alla. Det är sant att vi är olika. Vår etnicitet, kultur, hudfärg, värderingar och livsupplevelser. Men i slutändan är vi alla människor med likheter som vi själva bestämmer att förstå. – Om vi i verksamheten ger folk chansen att förstå att det är okej att vara olika, då kan vårt framtida samhälle förstå fler likheter än vad vi ser idag.

ALBIN BALTHASAR

Projektledare för Myllret – folkbildningens nya innovationsmiljö

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– Studieförbundens uppgift är att säkra demokratins jordmån: det myller av utbyten där medborgare möts och delar

erfarenheter, kunskaper och idéer med varandra. Därför måste studieförbunden tillsammans nå alla, men arbeta särskilt för att nå dem som känner skepsis mot demokratin och dess institutioner.

– Folkbildningen måste erbjuda inbjudande recept mot bitterhet, fientlighet och desinformation.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– Folkbildningen bör ta gemensamma tag för att kvalificera sig för ett breddat uppdrag från staten: att verka för de fyra syftena med full frihet, som en demokratis trädgårdsmästare.

– Om metoderna ströks ur lagen om statsbidrag till folkbildningen, vilka

samhällstjänster skulle studieförbunden kunna erbjuda sina unika, mellanmännsliga alternativ till, vid sidan av studiecirklar, utbildning och kulturprogram?

RÉKA TOLNAI

Förbundsordförande Centerpartiets ungdomsförbund (CUF)

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– Studieförbundens roll om lättillgänglig utbildning och folkbildning är ovärderlig inte minst nu när vi möter stora problem med fake news och sociala medier. Därför ska studieförbunden vara för alla som vill lära sig mer, men framförallt för individer som idag står utanför annan form av utbildning. Information och lärdom måste vara till för alla oberoende bakgrund. Det är så vi bygger ett samhälle som är inkluderande.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– Studieförbunden måste fortsätta tillgängliggöra kunskap och information till alla som vill ta del av den. Däremot får rollen som en väg in i engagemang för andra ideella organisationer inte heller glömmas bort. Studieförbunden ska vara där för alla som vill engagera sig i någon form, lära sig mer och ta del av en gemenskap.

SOFIA WADENSJÖ KARÉN

Vd Utbildningsradion (UR)

Vilka tycker du att studieförbunden framför allt ska finnas till för?

– När jag får den frågan kan jag inte låta bli att associera till vår egen vision: "frihet genom kunskap – för de många och de få". Jag tycker nämligen att det i mångt och mycket även beskriver studieförbundens verksamhet.

– Självklart ska studieförbunden finnas till för den breda allmänheten, men också för särskilda grupper som kanske inte alltid har den starkaste rösten i samhället. Alla har samma rätt till kunskap.

Vilket borde bli studieförbundens stora uppdrag i framtiden?

– Vårt samhälle står inför en rad utmaningar. Behovet av kunskap och utbildning är stort. Digitaliseringen i vårt samhälle, både dess för- och nackdelar, är omöjlig att bortse ifrån. Lika så helt grundläggande frågor som demokrati och miljö. Men själva grundutmaningen för studieförbunden framåt är att fortsätta att vara relevanta för alla grupper i samhället. •

Caminando

Ett läromedel för alla

Läromedlet passar både i heterogena grupper och för självstudier. Interaktiva webbövningar med grammatik och ordförråd ingår.

Läs mer på nok.se/caminando

Kompetensutveckling

TIPS & TRIX

Utveckla din kompetens och låt dig inspireras med böcker, appar, poddar och andra verktyg.

TRÄNA HEMMA

En varm sommar och ett drygt år med hemarbete och cirklar online har kanske gjort att träningen inte blivit så regelbunden.

Prova att ladda ner appen Kvix eller gå in på www.kvix.se. Här finns träning för alla, både live samt pass du kan se i efterskott.

Bland ledarna finns flera kända svenska hälsoprofiler. En del filmer ligger under premiumabonnemang men en stor mängd finns att se gratis.

TIPS FÖR DIGITALA MÖTEN

Internetstiftelsens tips för bättre digitala möten och föreläsningar.

Snabb check-in, till exempel via appen menti.com.

Se till att mötet innehåller variation och tempoväxlingar.

Repetera mötets agenda för deltagarna. Förklara upplägg, hur lång tid olika moment tar och hur chatten ska användas.

Planera för interaktivitet och dialog.

Var tydlig med syfte, upplägg och vad deltagarna förväntas bidra med redan i inbjudan.

Teknikcheck. Hjälptagarna att få till teknik, bild och ljud. Tipsa om placering av dator för bästa upplevelse.

Håll tiden!

Sammanfattning och checkout – blev det som förväntat?

PODDTIPSET

Vår historia

Vill du lyssna på spännande podcast och samtidigt lära dig om intressanta människor som skapade vår historia så surfa in på sverigesradio.se/p3historia. Avsnitten är cirka en timme långa och omfattar allt från Nostradamus och den heliga Birgitta till Elise Ottesen Jensen och Martin Luther King. Även avsnitt på lätt svenska finns.

BOKTIPSET

Bättre möten

I september kommer bokförlaget Natur & Kultur ut med "Konsten att mötas". En bok om hur vi blir bättre på möten, både privat och i arbetslivet.

Boken är skriven av Kattis Ahlström, Stefan Einhorn och Ullakarin Nyberg.

Väck läslusten med lättläst!

Lättläst
Nivå 1

Laga mat

av Jessica Frej

Fotograf: Lina Eidenberg Adamo

Varför krångla till det när enkelt kan vara så gott? I *Laga mat* finns Jessica Frejs bästa recept med få ingredienser och moment. Alla recept presenteras med steg-för-steg-beskrivningar i både text och bild – allt för att göra det lätt och roligt att fixa middag.

Lättläst Nivå 1, lättast.

STEG-FÖR-STEG
OCH KORTA TEXTER
SOM ÄR ENKLA
ATT FÖLJA!

Bokcirkel i lättläst

- Att skapa läsmod hos läsare med funktionsvarianter

av Jenny Friman

Hur arrangerar man en bokcirkel för vuxna med intellektuella eller kognitiva funktionsvarianter? Kulturpedagog Jenny Friman och deltagarna från Kulturcentrum Skånes bokcirkel i lättläst delar med sig av sina erfarenheter, tips och råd. Boken vänder sig till dig som arbetar läsfrämjande.

Demokratin
100 år!

Det är vi som bestämmer!

- Så funkar demokrati

av Moa Candil

Sverige är en demokrati, men så har det inte alltid varit: kvinnor har bara fått rösta i hundra år. I *Det är vi som bestämmer!* får du veta hur Sverige blev demokratiskt, hur demokratin fungerar och vilka utmaningar demokratin står inför globalt.

Böckerna finns på två lättlästnivåer, Nivå 1 och 3.

Lättläst
Nivå 1

Nu kör vi!

- Träna och ha kul

av Helene Lumholdt

Fotograf: Riccardo Palombo

Med smittande entusiasm berättar personer med funktionsnedsättningar om sin träningsform. Boken ger inspiration och tips på hur du kan hitta träning som passar just dig. Att träna är både svettigt och jobbigt – men när du hittat rätt är det också väldigt kul!

Lättläst Nivå 1, lättast.

LL-FÖRLAGET

Lätt att läsa. Lätt att förstå.

Lokal kraft

INBLICK

Inspireras av SV:s verksamheter från norr till söder.

Vill du tipsa om SV:s lokala aktiviteter & nyheter? Mejla impuls@sv.se. Hoppas vi hörs!

DANSVARIATION BELÖNAS

Foto: Martin Naucler

Projektet DansVariation har erbjudit dansaktiviteter för personer med funktionsvariation och man har också utbildat personer ur målgruppen till att själva bli dansledare.

DansVariation har varit ett Arvsfondsprojekt som Studieförbundet Vuxenskolan Stockholm i samarbete med Teater Slava har drivit under tre år. Projektet har erbjudit dansaktiviteter för personer med funktionsvariation och man har också utbildat personer ur målgruppen till att själva bli dansledare.

Visionen är ett jämlikt samhälle där alla har möjlighet att utvecklas inom det som man brinner för och bli ledare och förebilder för andra.

– Konsten och hela samhället

berikas av en större mångfald, säger Cecilia Tzaou, som har varit projektledare för DansVariation.

DET SISTA ÅRET med pandemin har dock varit en utmaning, enligt henne. Att hitta sätt att hålla projektet igång och att möta deltagarna på bästa möjliga sätt. Man har haft utomhusaktiviteter och utbildningar, digitala lektioner och livesändningar.

– Men det finns sådan kraft i dans, att sprida glädje och bidra till gemenskap, även när man bara ses genom en skärm.

Nyligen blev också Cecilia Tzaou en av Stockholms stads folkbildningsstipendiater 2021 för sina insatser.

I höst fortsätter DansVariation i SV:s regi med nya dansaktiviteter då Arvsfondsprojektet avslutades den 30 juni.

PÅ HEMSIDAN DANSVARIATION.SE finns det en övningsbok på lättläst som riktar sig till dansledare inom målgruppen och en film som beskriver metoden. •

Demokratipris till Väst

Studieförbundet Vuxenskolan Väst har fått motta Uddevalla kommuns demokratipris 2021. I motiveringen sägs bland annat "I en tid där demokratiska krafter måste jobba på högvarv är initiativ som sträcker ut händer mellan människor nödvändiga och välkomna. Genom att tilldela Studieförbundet Vuxenskolan Väst priset vill Uddevalla kommun uppmärksamma förbundets viktiga insatser och lyfta fram folkbildningens roll i främjandet av demokrati och mänskliga rättigheter." — Jag är oerhört stolt över detta. Det är en ära som förpliktigar och vi är beredda att ta det ansvaret, säger Mia Ekegren, avdelningschef SV Väst. •

MUSEIGUIDE

På SV Gotlands hemsida har alla som velat kunna ta del av den digitala museiguident. Här kan man läsa om öns 33 museer, alltifrån Albatrossmuseet till Vike minnesgård.

HÅLLBARA TILLSAMMANS

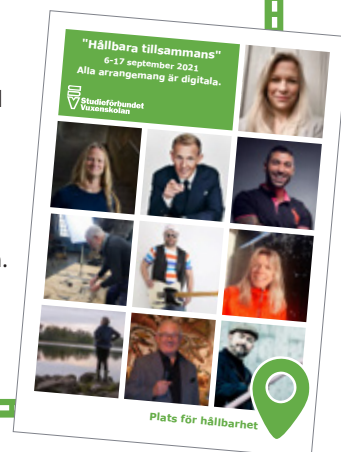
– Vi måste hitta på något kul, det händer för lite så här i coronanedstängningens tid, konstaterade Christina Brinkemo, verksamhetsutvecklare hos Studieförbundet Vuxenskolan Skaraborg.

Verksamhetsutvecklarna började bolla idéer med varandra och snart kom man fram till tema hållbarhet. Det blev startskottet för "Hållbara tillsammans".

Ett intensivt detektivarbete startades. Föreläsare söktes upp och bokades. Resultatet blir en storsatsning med ett par föreläsningssveckor nu i september.

Tre digitala föreläsningar om dagen två veckor i rad.

Det kommer att finnas något för alla. SV:s förbundsordförande Ulrika Heie håller invigningstalet. Sedan blir det föreläsare som Måns Möller, Siavosh Derakhti, Pär Johansson från Glada Hudik plus många fler. Man kan dessutom lära sig allt från biodling till hur man överlever zombiekatastrofen.

VÄVSTUGA JUBILERAR

Den 18 september firar Råby vävstuga strax norr om Nyköping 50 år. Det blir både utställning i Råbyborgen och öppet hus i själva vävstugan där man idag har ett 30-tal vävstolar. Vävstugan ligger i ortens gamla skola som föreningen förvärvade i mitten på 1990-talet.

På utställningen kommer man att kunna se olika alster från vart och ett av de decennier som föreningen har funnits. Det blir också föredrag och visning av höstens mönster.

Råby vävstuga har i dag ett 50-tal mer eller mindre aktiva medlemmar och därutöver

ett antal stödjande. En av medlemmarna har varit med sedan starten för 50 år sedan. Idag är det populärast att väva trasmattor eller handdukar, löparna och de stora dukarnas tid är förbi.

Vävstugan anordnar också varje termin studiecirklar i samarbete med SV, både terminskurser och helgkurser.

– Särskilt helgkurserna, som är en sorts introduktion till vävning, har blivit väldigt populära, säger Ingrid Axelsson, som varit cirkelledare sedan 1997. •

Stina Oscarson

DET KAN ALLTID FINNAS ETT SVAR TILL

Klassresan börjar med en bra lärare, brukar det heta. För dramatikern och mottagaren av Studieförbundet Vuxenskolans folkbildningspris 2021, Stina Oscarson, var det tvärt om.

Bildningsresan började med lärarstrejken 1989.

– Jag flydde mobbarna in i skolbiblioteket, tog första bästa bok och gömde mig bakom den, berättade hon vid SV:s samtal om folkbildning som arrangerades under Almedalsveckan. Boken hon råkade få tag i var Ivar Lo Johanssons "Traktorn".

TEXT & FOTO: Jan Fröman

NÄR IMPULS TRÄFFAR Stina Oscarson under stekande sommarsol på Kulturhusets takterrass i Stockholm berättar hon vad som hände sedan.

– Jag fortsatte läsa.

Det blev hela Ivar Lo Johanssons författarskap och av bara farten fortsatte hon med andra böcker från bibliotekshyllan med arbetarlitteratur.

ÄNDÅ TYCKER STINA Oscarson inte att hon läser särskilt mycket. En läsare, förvisso, men kanske inte en bokslukare. En ledartext i morgontidningen räcker och hon konsumerar inte böcker på löpande band. Stina Oscarson läser när hon behöver och för det mesta ser hon det som arbete.

– Men jag älskar att arbeta och när jag

läser så är det viktigaste att förstå och att reflektera. Jag läser nog ganska långsamt.

STINA OSCARSON HAR gjort sig känd som dramatiker och samhällsdebattör. För tio år sedan blev hon chef för Radioteatern, ett uppdrag som hon behöll i tre år. Men redan 2008 väckte hon stor uppmärksamhet med den alternativa kulturutredningen "Skuggutredningen" och 2014, när hon lämnat Radioteatern, skrev hon "Handbok för en ny kulturminister". När hon ger sig in i en fråga, i det här fallet kulturpolitik, läser hon mycket. Det är viktigt att vara påläst, att lära sig mycket om lite.

– Jag har ju ingen högskoleutbildning utan när jag behöver lära mig något så läser jag på. Det spelar ingen roll om det

Folkbildningspriset

Det tilldelas en person som, utanför de etablerade folkbildningsorganisationerna, gjort i vid mening stora folkbildande insatser och som gör det inom de områden där SV är verksam.

Bland tidigare pristagare finns Mustafa Panshiri, föreläsare, och Ida Östensson, grundare av Crossing Borders och initiativtagare till Fatta.

handlar om kulturpolitik eller hur jag driver ett företag. Jag tillfredsställer mitt behov av kunskap.

MED EN SÅDAN kunskapstörst är det lite förvånande att hon aldrig har skaffat sig en högre utbildning men det har aldrig lockat.

– De enda gånger jag saknat det är väl när jag sökt en offentlig tjänst där det funnits krav på vissa akademiska poäng. Jag kan ha tyckt att sådan formella krav kanske är lite orättvisa men längtat till högskolan har jag inte gjort, det är inte det bästa sättet att tillgodose min kunskaps-törst.

Hon ser tillbaka på den skola hon gick i, grundskolan och estetiska linjen på gymnasiet, och tycker inte att hon lärde sig något där. Hon hade lätt för att lära ut-antill så hon klarade skolan bra, men hon lärde sig inte att tänka. Kanske var hon lite för duktig.

– Vi överskattar ofta tron på att vi kan lära en annan människa något. Jag kan ompröva sanningar och sprida en lust att lära. Men just ungdomar vänder sig ofta mot dekret uppifrån. Det är värt att komma ihåg att de mest lockande böckerna ofta har varit förbjudna.

FOLKBILDNING, ELLER BILDNING över huvud taget, handlar inte om att lära ut, enligt Stina Oscarson. Det handlar snarare om att lära in. Bildningen måste få vara en inre resa där den som lär sig inser att kunskapen innebär makt. Hon berättar lustfyllt om en femtonårig flicka som hon träffade i Vällingby och som lärt sig

Dramatikern Stina Oscarson har tilldelats Studieförbundet Vuxenskolans folkbildningspris 2021.

”Det spelar ingen roll om det handlar om kulturpolitik eller hur jag driver ett företag. Jag tillfredsställer mitt behov av kunskap.”

”Vi överskattar ofta tron på att vi kan lära en annan människa något. Jag kan ompröva sanningar och sprida en lust att lära. Men just ungdomar vänder sig ofta mot dekret uppifrån. Det är värt att komma ihåg att de mest lockande böckerna ofta har varit förbjudna.”

läsa kommunens budget och genom den skaffat sig kunskap som hon sedan kunde använda till att påverka.

Just djupdykandet i kunskap lyfter Stina Oscarson fram flera gånger. För en journalist, som ägnat 25 år åt att lära sig lite om mycket och då och då inbillat sig att han därför är bildad, ligger det nära till hands att be henne utveckla det.

– Ju mer jag lär mig om ett ämne, desto mer måste jag vara beredd på att ompröva vad jag tidigare har lärt mig. Det finns sällan bara en sanning och ju mer du läser, desto fler sanningar får du ta ställning till. Du lägger lager på lager av kunskap och upptäcker att det alltid kan finnas ett svar till.

EN DEL AV folkbildningsdebatten handlar om skolan och från sina egna erfarenheter tycker Stina Oscarson att vi kanske lägger för mycket fokus på frågor som hur vi ska få barn att läsa mer och om vi ska ersätta tryckta läroböcker med Ipads.

– Skolan som den är organiserad idag är extremt kollektiv. Den lär ut det som gemensamt har bestämts ska läras ut. Jag tycker att bildningen måste vara en inre resa som var och en måste få uppleva. Det var det som var folkbildning från början.

När det gäller den tryckta boken har Stina Oscarson lite olika infallsvinklar. Tiden det tar att ta reda på kunskap ur böcker har ett egenvärde, menar hon. Det går kanske fortare att googla, men du hinner tänka och reflektera bättre när

kunskapen söks i ett bibliotek.

– Men jag är inte teknikfientlig, absolut inte. Och när det gäller vilken teknik som vi ska använda för att skaffa oss kunskapen ska vi komma ihåg att vi alltid har lärt oss saker. Vi har alltid hämtat in kunskap från stentavlor, från pergamentrullar, från muntliga berättelser, från tryckta böcker och från Ipads. Men hjärnan arbetar fortfarande lika fort.

STINA OSCARSON VILL varna för när folkbildningen blir politikens förlängda arm. Fler och fler kriterier ställs upp för att få bidrag att bedriva folkbildning, inte minst i studieförbundens regi. Folkbildning i sig är inte en organisationsform, till exempel studieförbund – det måste finnas flera, och till dem som tycker det är bra att det ställs krav på att få offentliga bidrag för att bedriva folkbildning och kultur har Stina Oscarson ett tydligt budskap:

– Det är många som välkomnar krav på till exempel jämställdhet, miljö och demokrati. Men kom ihåg att om vi röstar fram nya makthavare kan kriterierna komma att se helt annorlunda ut. •

Stina Oscarson

Regissör, dramatiker, författare och samhällsdebattör.

Född 1975 i Skellefteå.

Har skrivit ett tjugotal pjäser och har för närvarande längre uppdrag för bland annat Stockholms stadsteater och Svenska Dagbladet.

Hon har tilldelats flera utmärkelser såsom Eldh-Ekblads fredspris 2011, Stockholms stads folkbildningsstipendium 2015 och Bokmässans bildningsstipendium 2018.

I år står hon som pristagare till Studieförbundet Vuxenskolans folkbildningspris.

Motivering till utmärkelsen: ”Plats för samtal. Plats för nytänkande. Plats för utveckling. Stina Oscarson låter världen vara så komplex som den är. Hon värjer sig mot tvärsäkerheten och hjälper både sig själv och människor i sin omgivning att förstå och tänka nytt. Så bidrar hon till att bryta gränserna mellan innanförskap och utanförskap och synliggör hela landet. Orädd driver hon utveckling och skapar förändring med samtalet som verktyg.”

SLÄKTFORSKNINGS- KURS I HÖST?

Vi har materialet.

BRINNER FÖR ATT SPRIDA DRAGSPELSMUSIKEN

Håkan Widar, dragspels- och ackordeonpedagog från Varberg, lever både för och av sitt dragspel. Det senaste året har han dessutom fått flera fina utmärkelser. Han utsågs till Årets cirkelledare 2020 av SV Halland och nyligen fick han också utmärkelsen Årets dragspelare 2020 av Sveriges dragspelares riksförbund.

TEXT: Lena Hallerby FOTO: Thomas Johansson

DET BÖRjade MED piano redan som liten, men i 14-årsåldern lade Håkan allt mer beslag på morfar Alfreds dragspel. Eftersom han bodde nära Nöjesparken i Varberg var han ofta där och lyssnade på musiken som spelades. Väl hemma igen började han spela det som han hade hört på sitt dragspel.

– Piano och dragspel ligger på ett sätt ganska nära varandra, berättar Håkan, så det var inte så svårt.

19 år gammal gick han sin första dragspelskurs i Medborgarskolans regi.

– Men jag kunde nog mer än vår lärare och när han skulle flytta tog jag istället över kursen. Och sedan har det fortsatt av bara farten.

HÅKAN WIDAR TYCKTE dock att det ”kunde vara bra att ha papper på det man kunde” och sökte till Stockholms musikpedagogiska institut. Efter tre år var han färdigutbildad och kan därefter titulera sig dragspels- och ackordeonpedagog.

I dag undervisar Håkan såväl på Kulturskolan i Varberg som i Halmstad. Och sedan leder han kurser i dragspel i Studieförbundet Vuxenskolans regi. Innan pandemin slog till hade han uppåt 70 elever i veckan. Förra hösten körde han på så länge det var möjligt med kortare tider och eleverna uppdelade i flera rum, men under våren har verksamheten varit pausad.

– Men jag har sett till att mina elever ändå har hållit i gång genom att skicka ut noter och ljudfiler.

Hans elever finns i åldersspannet 8–70+,

där de yngre mestadels återfinns i Kulturskolan och de lite äldre i SV:s cirklar.

Många i Håkans egen generation kan tycka att detta med dragspel är ganska så nördigt.

– Därför är det så härligt med de yngre barnen. De har ingen relation till dragspel och börjar därför gärna att spela helt utan fördomar. Möjligen är deras föräldrar lite mer fördomsfulla.

– De som kommer till studiecirkelarna har i sin tur ofta hittat ett gammalt dragspel i slakten och vill nu lära sig att hantera det.

HAN BERÄTTAR ATT många kommer tillbaka år efter år, vilket han ser som ett bra betyg.

– Man får inte glömma bort den sociala biten i en cirkel. Den är jätte viktig. Man bygger relationer, får nya vänner och man lär sig allt om sina elever och deras familjer.

Håkan Widars eget spelande har som han själv beskriver det ”varit i fallande”. I stället har han kommit att ägna mycket tid åt att ta fram nya läromedel. 2017 kom hans första bok, som snart har sålt i 3 000 exemplar och del två kommer nu i höst. Första boken tog fyra år att skriva, den andra bara två. Och självklart har hans elever fått vara med och testa materialet.

Men han har också ett stort dragspels-historiskt intresse och har samlat på sig alla typer av dragspelsrelaterad media. I hans stora skivsamling finns minst 8 000 skivor, men här finns också exempelvis fonografrullar och 16-millimetersfilmer. Ett alldeles eget litet museum. •

Håkan Widar

Ålder: Fyller 61 år i dagarna

Bor: I Varberg

Familj: Sambon Thomas

Böcker:

Dragspelsskola.se del 1 (Karlssons Musik förlag). Del 2 kommer nu i höst.

Favoritkompositör:

Johan Sebastian Bach

Gör också: Webbredaktör för Sveriges dragspelares riksförbund

Håkan Widar är en erkänt duktig pedagog. Med sitt lugn och sin entusiasm har han genom åren lärt många hundra unga och gamla att spela dragspel, det instrument som han älskar.

"Därför är det så härligt med de yngre barnen. De har ingen relation till dragspel och börjar därför gärna att spela helt utan fördomar."

Gemensam styrka

ÖVERBLICK

Smått och gott om förbundets verksamhet på nationell nivå.

.....

NYA I FÖRBUNDSSTYRELSEN

På stämman i maj valdes tre nya ledamöter till SV:s förbundsstyrelse. Impuls har känt dem på pulsen.

**Namn: Peter Jansson, 63 år,
Åre, Jämtland**

Jag är cirkelledare, cirkelledarutbildare, avdelningsordförande för SV Jämtlands län, sammankallande för gruppen avdelningsordförande.

I min andra vardag är jag förtroendevald i Åre kommun, ordförande i kommunfullmäktige, ordförande i Bygdeutvecklingsberedning.

Jag brinner för demokrati, hållbarhet, innovation och utveckling och ett SV som kan stärka demokratin och stävja den polarisering som vi ser idag. Jag vill lyfta den politiska dialogen med SV Arena som ett möjligt forum, vi måste prata med, inte om, varandra. Kan vi göra Agenda 2030 till vårt område kan vi också ta ledartröjan i hållbarhetsarbetet och stärka sammanhållningen, vikänslan och inte minst vårt varumärke. Sist, men inte minst, vi måste lära oss att agera snabbare på goda idéer. •

**Anton Öhrlund, 28 år,
Umeå**

Är ordförande SV Västernorrland (pluggade i Umeå) och kliver under sommaren på en ny tjänst som projektkoordinator för Youth up North. Jag är även vice ordförande för LRF Ungdomen.

Jag hoppas kunna bidra med perspektiv från mina erfarenheter av kvalitetsarbete inom utbildning och bildning från mina år i studentkåren och mina tankar kring ungas engagemang efter arbetet i ungdomsrörelsen. Dessutom ser jag mycket fram emot strategiarbetet med min insyn från både avdelningsnivån och nu förbunds nivån, det kommer bli kul! •

**Bartosz Stroinski, 19 år,
Uppsala och Bjuråker**

Årets förbundsstämma gav mig förtroendet att ingå i förbundsstyrelsen för SV som ledamot. Sedan 2020 är jag förbundsordförande för SV:s ungdomsorganisation Förbundet Vi Unga, det är även deras talan jag för i SV.

SV och Vi Unga gav mig en betydelsefull plattform att utvecklas som ung på landsbygden. Tack vare dessa erfarenheter känner jag väl till SV:s viktiga roll som en möjliggörare för individer. Jag ser att vi står inför en avgörande tid för vår organisation. Vi måste återfinna vår roll som navet i landsbygdsrörelsen som drivs och leds av våra aktiva och organisationer. Vår verksamhet måste vässas och förnyas för att kunna vara relevant i vår samtid. Dessa perspektiv och mål kommer jag att driva i mitt arbete i förbundsstyrelsen. •

Inspirationspass för cirkelledare i höst

Vårens satsning på att stärka cirkelledare fortsätter under hösten med flera nya pass att låta sig inspireras av. Alla pass kommer också att spelas in för att kunna ses i efterhand. Sara Falkstad, utbildningssamordnare hos SV, ingår i den planeringsgrupp som arbetat fram teman till passen.

– Eftersom 2021 är demokratiår ville vi ha ett genomgående demokratitema. Att vara cirkelledare är att vara demo-

Sara Falkstad

kratibärare och det är en del av cirkelledaruppdraget som vi vill stärka och lyfta, berättar hon.

Även om satsningen är nationell har varje pass en avdelning som står värd. Året med covid-19 har gjort att mycket av verksamheten har legat på is och Sara Falkstad påpekar vikten av att relationen med de lokala cirkelledarna behålls.

– Vi vill att de känner att de kan växa och utvecklas med SV, avslutar hon.

Mer om information och datum finns på www.sv.se/cirkelledare

Den 24 september kl 16 delas SV:s Lättläst-pris ut på Biblioteksscenen på Bokmässan i Göteborg. Årets bokmessa går även att följa digitalt.

LÄTTLÄST-PRIS

PÅ GÅNG

KRAV PÅ DIGITALA NÄRVAROLISTOR

Från och med 1 januari nästa år kommer inte längre cirkelledare att kunna använda sig av papperslistor utan måste registrera närvaron i så kallade e-listor och verifiera med personligt bank-id.

Bakgrunden är ett krav från Folkbildningsrådet efter den särskilda, utökade kontrollen som gjordes för knappt ett år sedan. Syftet är att höja den administrativa kvaliteten hos studieförbunden.

– Det blir färre fel i systemet och också lättare att se om någon är dubbelrapporterad. Lättare att följa upp helt enkelt, menar Amanda Stjärnqvist, projektledare hos SV.

Redan idag använder sig 60 procent av SV:s cirkelledare av e-listan i stället för papperslistor och alla cirkelledare har möjlighet att få ett eget användarkonto. Väl inloggad kan användaren se sina arrangemang, deltagarlistor samt kontaktuppgifter till alla deltagare. Det går också att skicka sms och e-post direkt via webben.

KARIN DIGNÉ, UTVECKLINGSLEDARE för SV:s verksamhetssystem, berättar att kurser i att komma igång med e-listan kommer att hållas under hösten. I många fall kommer det även att behövas så kallade one-to-ones. Där får cirkelledaren komma in till kontoret och fysiskt sitta med en person för att få hjälp med allt från vad en webbläsare är till hur bank-id används och installeras.

– De allra flesta av våra cirkelledare kommer inte att ha några problem, det kanske räcker med en lathund eller kortare instruktionsfilm för att komma igång. Men vi har en grupp som är mycket digitalt ovana och det är viktigt att den gruppen får den hjälp som den behöver, säger Karin Digné.

SV:s Amanda Stjärnqvist (ovan) och Karin Digné (höger) om kravet på digitala närvarolistor.

Hon berättar att meddelandet från Folkbildningsrådet ändå öppnat för att några få välmotiverade undantag, i enskilda fall, kan komma att vara möjliga.

– Men det är inte klart ännu vad Folkbildningsrådet menar med undantag och vad vi i studieförbunden ser för behov av att tillåta några undantag.

Är den här digitaliseringen av närvarolistorna nödvändig?

– Ja absolut, de behövs verkligen och säkrar kvaliteten, svarar Amanda Stjärnqvist och fortsätter:

– Det är lättare att följa upp och se att allt är rätt rapporterat samtidigt som den administrativa kvaliteten höjs. Beslutet handlar inte om någon kritik mot cirkelledarna eller deras verksamhet utan bara om hur vi ska rapportera och administrera vår verksamhet. •

Under Korta frågor & svar på sidan 27 kan du läsa om hur du gör för att få ett webbkonto.

Cirkelcoacherna

SÅ HÄR GÖR VI!

Ibland behöver man tips från andra. Här bjuder Impuls coacher, tre erfarna cirkelledare från Studieförbundet Vuxenskolan, på sina erfarenheter.

FRÅGAN

Hur förbereder du dig inför höstens cirkelstart?

IMPULS CIRKELCOACHER

Peter Ehrenström Germer

Kursledare i Östersund. Han har tidigare arbetat i olika chefspositioner inom i huvudsak det privata näringslivet. När Peter gick i pension ville han göra något helt nytt som också kunde komma andra till del. Förutom att coacha ett par företag, håller han nu kurser i ekonomi på olika nivåer, sverigekunskap och körkortsteori. De flesta av kurserna riktar sig till nya svenskar.

Emilia Fisal

Bor i Malmö med man och en dotter. Just nu läser hon en master på programmet International Marketing and Brand Management på Lunds universitet, men har i 15 år arbetat med sälj- och marknadsfrågor på flera stora företag. För tre år sedan startade hon ett samarbete med SV i Skåne och har varit projektledare för och lett cirklar i bland annat "Nytt jobb i nytt land"-projektet. På fritiden tycker hon om att fotografera.

Arne Nilsson

Bor på Köpmanholmen utanför Örnsköldsvik. Han jobbar till vardags som projektberedare för ett företag i el-automationsbranschen. Arne har i över 20 år hållit jägar-examenskurser för Studieförbundet Vuxenskolan i Örnsköldsvik, och även en del andra jakt- och naturrelaterade kurser.

PETER EHRENSTRÖM GERMER

TA HÖJD FÖR DET OFÖRUTSEDDA

Även om jag, i skrivande stund, ännu njuter av härliga sommaraktiviteter, ägnar jag av och till höstens kurser några tankar. Jag brukar fundera över lämpligt kursmaterial, tidigare egna referenser och eventuella utmaningar. Det skapar en trygghet och säkerhet även om jag inte kan vara säker på hur kursen kommer att utvecklas. Jag styr mycket, men inte allt eftersom det är kursdeltagare inblandade med egna drivkrafter, ambitioner och förväntningar.

Att förbereda mig på de områden som jag styr över ger mig dock en stabil grund att stå på när det gäller att se till att kursen landar på ett bra sätt hos kursdeltagarna.

Jag går igenom mina egna utvärderingar och material från kurser som jag har genomfört; vad har fungerat bra, vad har fungerat mindre bra och vilka utmaningar har funnits. Jag brukar också löpande skriva ned tankar och idéer som jag tror kan komma till användning i mina cirklar. Det kan handla om intressanta exempel, men också om pedagogiska grepp för att hantera ett speciellt kunskapsområde. På det viset bygger jag upp ett slags referensbibliotek där jag kan plocka fram användbara uppslag när jag behöver. •

HITTA, UTVECKLA OCH VARIERA ÄMNEN

I somras ledde jag en extra studiecirkel inom integration som innehåller andra ämnen än de som bara är jobb- och integrationsrelaterade. **Jag försöker alltid hitta, utveckla och variera olika ämnen som är användbara och intressanta för mina deltagare och basera dem på deras intresse och behov.** Jag håller mig uppdaterad på jobbmarknadens situation, statistik och nya regler och gör en prioritering för att hitta de bästa alternativen för individuell anpassning.

Till sommarens studiecirkel planerade jag en fördjupning inom integration- och jobsökning som jag kommer att använda i höstens studiecirkel som extra information. Det handlar om videointervjuer i Zoom och Teams, online-jobbmässor, distansjobb, psykologitester samt rättigheter och skyldigheter inom arbetslivet. Även diskrimineringsgrunderna, olika typer av sociala koder på jobbet, CSN-lån och fackförbund kommer att tas upp.

Jag reflekterade också över olika metoder för att skapa delaktighet, om lära känna varandra-övningar, diskussionsmetoder, värderings- och reflektionsövningar, och över vilken dokumentation deltagarna kan få med sig efter varje träff. •

DET OSKRIVNA BLADET ÄR SPÄNNANDE

Jag önskar nästan jag kunnat säga att jag börjar uppbyggnaden inför hösten så fort vårterminen är slut, med näringsriktig kost och intervallträning på den lokala crossfit-banan... Men så är det ju inte! Sommar och sensommar innebär en massa andra saker för de flesta av oss, även för mig.

När hösten och kursstarterna närmar sig blir det en djup titt i almanackan, och så ett planeringsmöte med Vuxenskolans studieorganisations och mina kollegor där datum och upplägg spikas. I fjol kom utmaningen i att planera och organisera digitala träffar och examinerings, i år blir utmaningen att återgå till fysiska träffar men behålla det digitala rummet i någon form.

Efter många år så är kursinnehållet ganska väl utmejslat och jag får ibland frågan hur jag orkar hålla inspirationen och viljan uppe år efter år. **Saken är den att det ju bara är innehållet och målet som är utstakat, allt annat är oskrivna blad som jag lugnt räknar med blir spännande att fylla.**

Det är deltagarna, de personligheter som fyller kurslokalen som gör kursen till något helt nytt varje år. Nya personligheter, färdigheter och behov tar man som det kommer och fyller de oskrivna bladen med. •

KORTA FRÅGOR OCH SVAR

Hur gör jag för att komma in på mitt konto och den digitala närvarolistan?

- Kontakta först din avdelning för att få ett webbkonto.
- Via e-post får du en webbadress och ett lösenord. Med ditt personnummer och lösenordet loggar du in på ditt konto. När du är inloggad kan du byta ut lösenordet till ett personligt.
- När du kommit in på din sida hittar du dina arrangemang och träffar. Klickar du på ett arrangemang finns där all information om dag, tid samt namnlista över anmälda deltagare. Där kryssar du i vilka som varit på plats den dagen och tiden.
- I e-tjänsten finns också arbetsplanen där mål och syfte samt hur träffarna läggs upp ska fyllas i. Du kan inte avsluta och signera innan den är ifylld. Programmet kommer att säga till.
- När närvaron är ifylld och arbetsplanen är färdig tänds knappen "signera" som du ska klicka på. Efter det kommer du till en översikt där det som du ska godkänna kommer upp. Där signerar du med bank-id.

Mer om e-listorna och signeringen går att läsa på sv.se/cirkelledare. Kontakta din avdelning om du behöver hjälp med att komma i gång, ingen ska behöva sluta sitt uppdrag på grund av e-listorna.

Har du en fråga kring din cirkel eller ditt arbete som cirkelledare?
Mejla impuls@sv.se, skriv "Korta frågor och svar" i ämnesraden.

Plocka svamp!

Har du någon gång blivit serverad en nötig stolt fjällskivlingsbiff eller en talldoftande friterad blomkålssvamp? Det bästa med svampplockning är att man träffar på smaker som man med stor sannolikhet inte får uppleva om man inte själv ger sig ut och plockar. Många av våra bästa matsvampar stöter man sällan eller aldrig på i matbutiken eller på restaurangen. Visste du att det också finns svamp som inte smakar som svamp, till exempel en svamp som smakar som skaldjur?

TEXT & BILD: Louise Nevander

Var ska man leta då? Det beror kort och gott på vilken svamp som man letar efter. Vissa svampar trivs i barrskog, andra i lövskog, och ytterligare andra kan man hitta på betad ängsmark. Många svampar behöver en trädpartner för att kunna växa, men inte alla. Kantareller och karljohan kan växa med flera olika träd, exempelvis gran, tall och bok. Andra svampar, exempelvis björksopp, är mer snarstuckna och håller sig till en trädsort (gissa vilken). Samarbetet mellan träd och svamp kallas för mykorrhiza.

BRA ATT HA med sig ut på svampjakt är svampkniv, gärna med en liten borste så att man kan borsta bort jord, barr och insekter från svampen, samt en svampkorg. Plockar man i plastpåse riskerar man att matsvampen blir dålig. Det är en bra idé att grovrensa redan i skogen så att man slipper stå och borsta bort jord i flera timmar när man kommer hem.

Lämpliga nybörjarsvampar är till exempel olika sorters soppar och taggsvampar. Soppar ser ut lite som en tvättsvamp under hatten. Taggsvampar har, som namnet antyder, små taggar under hatten. Kantareller tror sig många känna igen – det som kan vara lite knivigt i början är

Stolt fjällskivling kan man till exempel hitta på betad ängsmark. Hattarna kan stekas som biffar och foten kan man torka till svampmjöl. Den ovana svampplockaren bör se upp med förväxling med den giftiga panterflugsvampen.

att skilja de så kallade åsarna under hatten från skivor (som man till exempel hittar på champinjoner).

ÄR MAN LITE mer erfaren kan man prova på att plocka kremlor, som är en färgglad och rolig grupp svampar med många skilda smaker. Kremlorna tillhör dock gruppen skivlingar, som har skivor under hatten, där vi hittar flera organskadande giftsvampar, så man bör vara försiktig! •

Glöm inte bort att lyfta blicken då och då och njuta av den fantastiska skogen! Dessutom finns det en del matsvampar som växer uppe i träden...

1. Karljohansvampen tillhör gruppen soppar, som ser ut lite som en tvättsvamp under hatten. Det är en bra grupp för nybörjaren, eftersom ingen av våra värsta giftsvampar finns i denna grupp.

2. Den här svampen känner många igen. Men visste du att det finns många andra flugsvampar, från dödligt giftiga till uppskattade matsvampar? Flugsvampar känner man igen bland annat på ringen runt foten och den så kallade strumpan längst ned på foten, som ofta är åtminstone delvis dold under marken (som på bilden). Därför är det viktigt att inte bara skära av foten vid markytan, utan att alltid plocka upp hela svampen.

3. Kantareller gömmer sig gärna i gräs och mossa – ju mer tid du spenderar i skogen, desto mer kommer du att utveckla dina svampögon.

4. Den största delen av svampen växer under marken – den är som ett nätverk av svamptrådar och kallas för mycel. Det som vi i vardagstal kallar för svamp kallar svampentusiaster för fruktkroppar. Ett svampmycel kan ha flera fruktkroppar – hittar du en, leta efter fler i närheten.

5. Det är en bra idé att skära soppar på längden redan i skogen, så slipper man släpa med sig angripen, otjänlig svamp. I bilden två korgar karljohan, men även en av strävsopporna har slunkit med – kan du hitta den?

6. Soppar vinner ofta i smak på att torkas. För att torka soppar: Rensa svampen från barr och jord, gärna med borste. Skär bort insektsangrepp. Skär svampen i skivor på längden max 0,5 cm, gärna tunnare. Torka helst i svamptork i max 40 grader – i ugn riskerar du att få för hög temperatur. Svampen ska vara knastertorr (som torra löv) när den är klar. Förvara mörkt i lufttät burk. Vid användning, blötlägg svampen först, så att den åter blir mjuk innan du steker upp den.

FEM TIPS FÖR SÄKER SVAMPPLOCKNING

Ät inget som du inte är 100 procent säker på vad det är! Det finns dödligt giftiga svampar i våra skogar, det är inte värt att chansa.

Skaffa en uppdaterad svampbok. Mormors gamla svampböcker kan vara roliga att titta i, men lita inte på råd gällande ätlighet.

Lär dig känna igen våra giftigaste svampar. Titta gärna in på Giftinformationscentralens sida: www.giftinformation.se

Gå en svampkurs. Det kan vara svårt att lära sig en ny svampart endast utifrån en bok, dels eftersom variationen mellan olika exemplar kan vara stor, dels för att hur man till exempel upplever en doft kan vara ganska subjektivt och svårbeskrivet i text.

Håll koll på förväxlingsarter till den svamp du plockar – det är lättare att njuta av en ny svampsort om man inte sitter och tvivlar på sina artkunskaper under middagen.

Samverkan

ÖVERBLICK

SV och dess grund-, medlems- och samverkande organisationer.

PODCAST OM DEMOKRATI

Josefin Carling är generalsekreterare på Föreningen Norden. Hon vill ha gränsöverskridande dialog.

Med anledning av att den svenska demokratin fyller 100 år släpper Föreningen Norden podcasten "Min demokratiska röst". Två olika studiematerial kommer att tas fram, ett med fokus på en yngre målgrupp och ett för en äldre.

– Men vår ambition är att dialogen ska vara gränsöverskridande, det är där det stora lärandet finns, säger Josefin Carling, generalsekreterare på Föreningen Norden.

UNDER FEM AVSNITT kommer Felicia, 18 år, från Stockholm och Loke, 17 år, från Gällivare att diskutera demokrati utifrån sina perspektiv och erfarenheter. Samtalen leds av journalisten Li Skarin och det nordiska temat går som en röd tråd genom varje avsnitt.

Till podcasten har Föreningen Nor-

den tillsammans med en samarbetspartner framtagit ett studiematerial med inriktning mot gymnasieskolor. Utöver det finns även ett cirkelmateriale som framarbetats i samarbete med SV.

– I början ville vi att podden och studiematerialet skulle tilltala alla målgrupper, men vi insåg ganska snabbt att det inte går att göra bra, så i podden har vi fokuserat på att ha det unga perspektivet, säger Josefin Carling.

STUDIEMATERIALET, SOM ÄR gjort tillsammans med SV, riktar sig till Föreningen Nordens medlemmar och fokuserar på att söka generationsöverskridande förståelse.

"Min demokratiska röst" finns tillgänglig för fri användning på Föreningen Nordens hemsida. •

Digitaliserar cirklar

Hur LRF:s medlemmar har klivit på digitaliseringståget har varierat stort i landet. Utbildningar med många år på nacken har inte fått det genomslag och levt upp till de förhoppningar som LRF hittills haft. Cirklar i hur

Kristina Bengtsson

man digitaliserar årsmöten och de som har handlat om styrelsearbete, har av naturliga skäl varit mer eftersökta.

Kristina Bengtsson, folk rörelseutvecklare på LRF, berättar att de dock har haft många välbesökta webinarier, bland annat om säkerhet och lönsamhet på gården.

– Våra medlemmar har tagit ett stort digitalt kliv framåt. När vi började tyckte många att digitala möten var ett nödvändigt ont, men nu tas dessa alternativ snarare för givet, berättar hon.

Sedan en tid tillbaka har flera cirklar, som tidigare bara gått att genomföra i fysisk form, digitaliserats och Kristina Bengtsson hoppas att fler ska hitta till dem under hösten.

Hon hoppas också att det framöver ska bli enklare att genomföra digitala cirklar i hela landet och att de lokala gränserna ska suddas ut.

– Men det har vi inga system för nu och i framtidens folk rörelse behöver vi hitta sätt att nyttja alla de digitala fördelar som den här trista pandemin ändå har gett oss, avslutar hon. •

Tillsammans med PRO och SKPF Pensionärerna uppmanade förra året SPF Seniorerna sina medlemmar att skicka in berättelser under rubriken "Liv i coronans tid". Ett urval av dessa berättelser har nu blivit en skrift som finns att läsa på [inteensam.org](https://www.inteensam.org).

NYTT LÄROMEDEL I ENGELSKA

Of Course! är en läromedelsserie som täcker de fyra delkurserna för grundläggande vuxenutbildning i engelska. *Of Course!* är ett tydligt strukturerat läromedel som utgår från den vuxenstuderandes verklighet. Elevpaketen består av ett fullmatat digitalt läromedel med 4-årskod i kombination med en tryckt bok, och beställs som ett färdigt paket.

Of Course! 1 - täcker delkurs 1

Serien vänder sig till den studerande som saknar förkunskaper i engelska. Det passar utmärkt för kursdeltagarna som inte har kommit så långt i sin inläring av det svenska språket. För att inte dessa elever ska hindras i sin inläring och tvingas ta omvägen via svenskan är allt innehåll på målspråket.

Du som är lärare inom vuxenutbildningen kan beställa provexemplar av våra elevpaket för att få en bättre bild av läromedlet.

Of Course! 2 - täcker delkurs 2

Elevböckerna består av åtta kapitel, som vart och ett tar upp olika situationer och miljöer. Efter texterna kommer uppgifter som tränar läsförståelse, kommunikativ förmåga, grammatik och språkriktighet.

Läs mer om serien och beställ kostnadsfritt provexemplar: skanna qr-koden eller besök studentlitteratur.se/of-course

DEMOKRATI TAR TID ATT BYGGA, MEN KAN RASERAS SNABBT

MAN HÖR OFTA sägas att 1921 var året då kvinnor fick rösträtt i Sverige. Fick är inte rätt ord. 1921 kunde kvinnor för första gången gå till valurnorna som ett resultat av en lång, lång kamp.

Så är det nämligen med jämställdhet. Ingen kommer med ett vitt paket med röda snören och säger: Varsågod! Det här förtjänar ni kvinnor eftersom ni också är människor och ska ha samma rätt att forma ert liv och samhället som vi lever i, som vi män.

Det händer bara inte.

SVERIGE VAR SENT ute, sist i Norden faktiskt, med att låta kvinnor bli fullvärdiga medborgare. Kanske för att vi försökte resonera mer än att strida. Våra engelska systrar var mer stridslystna. De grävde upp golfbanor på nätterna. Det är vad jag kallar en pungspark som visste var den tog.

1921 brukar anges som starten för vår demokrati, men även det är en sanning med modifikation. Många fick inte rösta trots att man säger att det var då som allmän rösträtt infördes. För att vara en del av den allmänhet som fick rösta krävdes till exempel att man inte fick fattigvårdsstöd (idag skulle vi kalla det socialbidrag). Det ändrades först 1945.

Demokrati är inte statisk. Demokrati är något som vi utvecklar tillsammans hela tiden. Den tar lång tid att bygga, men går snabbt att rasera.

Författaren Fredrika Bremer utmanade normen om kvinnans undanskymda ställning redan 1828 med boken "Teckningar ur vardagslivet" och 1856 kom hennes idéroman "Hertha" som skildrar ett samhälle där män och kvinnor arbetar

sida vid sida. Boken var så kontroversiell att det blev kaos i riksdagen, den så kallade Herthastriden. Men det ledde ändå till att ogifta kvinnor blev myndiga vid 25 års ålder. Gifta kvinnor fick som bekant vänta till 1921.

ATT HA RÖSTRÄTT och att vara en fullvärdig medborgare är givetvis en förutsättning för att kunna leva ett fritt liv, men ingen garanti. Ett fritt liv förutsätter ekonomisk självständighet. Där är vi inte. Det förutsätter ett tryggt offentligt rum fritt från sexuella trakasserier och kränkningar. Där är vi inte. Det förutsätter att alla kan leva sitt liv fritt från våld. Där är vi inte.

Arbetet har bara börjat. Tack vare de strider som tidigare generationers kvinnor har tagit för oss kan vi åtnjuta många friheter som vi ofta tar för givna. Det är skönt, men vi får inte bli för bekväma. Aborträtten inskränks i flera länder. Ryssland har tagit bort förbudet för män att slå sina fruar och Turkiet har lämnat Istanbulkonventionen, som var ett europeiskt rättsligt bindande fördrag för att skydda flickor och kvinnor från all typ av våld.

SÅ VAD GÖR vi? Vi organiserar oss, vi utbildar oss och vi sprider information. Vi samlar in statistik och påverkar beslutsfattare. Behövs det så demonstrerar vi. Och i smyg kanske vi skaffar oss några spadar. Man vet aldrig när man behöver smyga ut på natten och gräva upp en golfbana eller två. •

Camilla Wagner

Journalist med ett förflutet på Veckans Affärer där hon hade jämställdhet och ledarskap som bevakningsområde.

Grundade VA Kvinna och är författare till boken "19 röster om kvinnor och makt".

Ledde 2015 radio-programmet "Kvinnorna och pengarna" och är sedan 2020 förbundsordförande i Fredrika Bremerförbundet.

Fredrika Bremerförbundet

Bildades 1884 av Sophie Leijonhufvud-Adelsparre och uppkallades efter kvinnorrättskämpen Fredrika Bremer. Syftet var att upplysa kvinnor om deras rättigheter och verka för att de utnyttjade dem. Förbundet är en medlemsorganisation och driver jämställdhetspolitiska frågor och har inom många områden tagit initiativ till stora förbättringar. Ger också ut tidningen Hertha som är världens äldsta kvinnotidning.

NATUR &
KULTUR

Ett läromedel som väcker läslust

För elever på studieväg 2

Gilla svenska för sfi kurs B-D utgår ifrån kursplanen och bygger på genrepedagogik med konkreta mål och synliga strategier. Serien innehåller teman som är relevanta för vuxna elever som ska etablera sig i Sverige. De får kunskap om svenska förhållanden och koder, aktuella händelser och ett funktionellt språk. Texterna väcker känslor, tankar och lusten att diskutera. Serien är uppbyggd med progression inom respektive kapitel. Och varje kapitel är fristående för att det ska vara flexibelt för elev och lärare vid kontinuerligt intag. Äntligen är D-boken här och serien komplett!

*"För första gången, sedan jag blev lärare 1996, kan jag tänka mig att verkligen följa och använda ett läromedel. (...)
När jag använder Gilla Svenska vet jag att mina elever får med sig allt som de behöver."*
Malin Fahlborg, sfi-lärare

Gilla svenska Digital är ett heldigitalt och heltäckande läromedel som med sin specialutvecklade och inkluderande funktionalitet skapar en skräddarsydd upplevelse för eleven. Testa gratis på nok.se

GILLA SVENSKA

SFI KURS D

Nyhet!

SANNA LUNGGREN
CAROLINE CROONA

GILLA SVENSKA

SFI KURS C

SANNA LUNGGREN
CAROLINE CROONA

GILLA SVENSKA

SFI KURS B

SANNA LUNGGREN
CAROLINE CROONA

Läs mer på nok.se/gillasvenska

Du är SV.

Du är en del av Studieförbundet Vuxenskolan, ett av Sveriges största studieförbund. Vår syn på bildning bygger på människans förmåga att själv forma sitt liv tillsammans med andra människor. SV vill ge människor möjligheter. Därför erbjuder vi en bred verksamhet med studiecirklar, kurser och kulturaktiviteter.

Vår vision är ett samhälle där varje människa växer genom kunskap, insikt och delaktighet. Vår idé och verksamhet är starkt förankrad i demokrati, jämställdhet, humanism och hållbarhet. SV är den mest pådrivande lokala kraften för utveckling av föreningsliv och kultur. Det bygger ett demokratiskt och hållbart samhälle.

Redan 1920 lades grunden för SV när bröderna Carlsson i halländska Slöinge samlade traktens ungdomar i studiecirkeln Fria Tankars Hem.

Lokalt finns 28 SV-avdelningar med egen verksamhet, cirkelledare, personal och vald styrelse med engagerade förtroendevalda. Gemensamt för alla är att vi utmanar, är tillgängliga och flexibla mot våra deltagare och samarbetspartners.

Tillsammans folkbildar vi Sverige.

Läs mer om Studieförbundet Vuxenskolan på sv.se och följ oss gärna i sociala medier.

Plats för nytänkande

I DETTA NUMMER

EN ÖDMJUK PRISTAGARE

I år står den folkkäre konstnären, författaren och tv-profilen Lars Lerin som mottagare av SV:s Sokratespris.

SID 4

GE DEN FRIA KONSTEN UTRYMME

Konst ger oss möjlighet att tänka – på oss själva, på tiden som är och har flytt, på samhället vi lever i, på vägar framåt.

SID 6

BRINNER FÖR DRAGSPELSMUSIKEN

Håkan Widar, dragspelspedagog från Varberg, lever både för och av sitt dragspel. 2020 blev han Årets cirkelledare i SV Halland.

SID 22

PLOCKA SVAMP!

Louise Nevander ger i minicirkeln tips om var svamparna finns och vad man kan göra med dem.

SID 28

